

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno disertanta/disertantky:	Jiří Kapras
Téma práce:	Střet zájmů veřejných funkcionářů
Rozsah práce:	261 stran
Datum odevzdání práce:	21. 6. 2023

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma je aktuální – vzhledem k tomu, že předmětný zákon stále podléhá změnám i vícero posouzením Ústavním soudem. Autor vychází z vlastní praxe, je v oboru zaměstnán. Autor přitom nepřistoupil k tématu pouze technicky. V úvodu práce usiluje až o filozofické pojetí tématu, což je u tohoto předmětu novinkou. V tomto směru je zajímavá kapitola 1.4 Střet zájmů a hledání způsobů řešení. Autor konstatuje, že jsou možná 3 řešení. Je možno střetu zájmů předejít, což však může být velmi nákladné. Dále je možno střet zájmů oznámit, což je podstatně méně nákladné a pro činnost osoby méně bolestné. Třetí možností je regulace u jednotlivých střetů zájmů, např. při zadávání veřejných zakázek a v dalších jednotlivých oblastech. Takto pojatý úvod je podstatný pro celkovou koncepci práce a předznamenává, že celá studie bude mít v českém prostředí novátorský charakter. Autor konfrontuje střet zájmu s rolemi státu, dělbou moci a dalšími teoretickými koncepty státovědy.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Vzhledem k tomu, že autor používal zahraniční literaturu a navázal na hlavní téma další komplexní témata a postupy, bylo zpracování velmi náročné. Příkladem může být autorův exkurz do koncepce obranyschopné demokracie Karla Löwensteina (str. 68). Autor tuto koncepci analyzuje a poté konstatuje, že je třeba k jejím součástem přistupovat v praxi umírněně, a to i v souvislosti s úpravou střetu zájmů (str. 71), což potvrdil i Ústavní soud. V liberálních státech – jak k tomu dochází autor – přesto, že pluralismus sám chrání dělbu a obnovu moci, je třeba mít možný střet zájmů na mysli a regulovat jej.

Metody, které autor používá, můžeme v prvních dvou kapitolách, označit jako tradičně teoretizující, použity jsou i historické metody. Další kapitoly vycházejí z právní úpravy, mají tak spíše interpretativní charakter, když autor pokračuje ve vlastních kategorizacích a myšlenkových postupech. Čtvrtá a další kapitoly jsou doplněny o praktické poznatky autora při uplatňování právní regulace.

Celkově je třeba postupy a rozdělení materie ocenit – není vůbec snadné sladit praktické přístupy s teoretickými vývody. To se však autorovi podařilo.

3. Formální a systematické členění práce

Systém členění práce už byl popsán a ohodnocen v bodě 2 posudku. Autor si nejprve ujasnil začlenění tématu do teorie, v samém jádru práce se věnuje legislativnímu vývoji střetu zájmů. Při popisu úpravy se však autor v některých částech nevěnuje příliš praktickým záležitostem, což považuji částečně za chybu. Např. kapitola 3 věnovaná zjednodušeně řečeno sankcím spíše popisuje ustanovení, která sankci nemají. Autor dochází teoretickými vývody k tomu, že je to v zákoně přípustné, nicméně prakticky to nijak doloženo není. Nesankcinovaná ustanovení zákona jsou přitom často v praxi porušována.

V jiných případech autor mnohem více reflektuje praxi – tak je tomu například u kapitoly o neslučitelnosti funkcí. Posléze je zpracována výsostně praktická záležitost týkající se střetu zájmů činitelů, kteří se ucházejí o dotace nebo zakázky. Autor se znalostí věci podrobně analyzuje jednotlivá ustanovení, aplikovatelná na konkrétní případy. Vyjadřuje se i k tomu, že je přestupková agenda svěřena obecním úřadům na nízké úrovni. Rozhodovat by měl podle autora nezávislý orgán.

Celkově je možno konstatovat, že členění práce i jednotlivé kapitoly odpovídají tématu práce, způsob zpracování zůstává jednotný a vždy je velká pozornost věnována závěrům u jednotlivých kapitol, které jsou teoreticky podloženy. Občas jsou jako ilustrace použity informace uvádějící statistická data. K obsáhlejšímu výzkumu nebo statistické argumentaci autor u většiny témat nepřistoupil.

4. Vyjádření k práci

Práce je podložena víceletým studiem. Úvod má 70 stran a ukazuje teoretickou fundovanost autora. Zasazuje střet zájmů do základních státovědeckých teorií a vymezuje možnosti, které jeho úprava má.

Jádro práce je v kapitolách zabývajících se současnou právní úpravou, jejími nedostatky a nekoncepčními částmi. Gros práce spočívá v kapitolách 5 a 6. Základní chyby, které naše zákonná úprava má, jsou soustředěny do kapitoly 6. Jedná se zejména o směšování skupin osob, které musí odevzdávat prohlášení o svém majetku. Tato regulace prochází turbulencemi, kterým se nevyhýbá ani Ústavní soud. Je otázkou, zda na méně významné funkce platí teoretické vývody, které byly spíše koncipovány pro funkcionáře na celostátní úrovni. Základní práva osob, které vykonávají veřejné funkce, které jsou méně významné, jsou zasažena majetkovými prohlášeními stejně nebo ještě silněji, než je tomu u vrcholných funkcionářů. Problematická je dlouhodobě i otázka nakládání s informacemi, které se prostřednictvím prohlášení funkcionářů získávají.

Práce obsahuje pouze krátký závěr. Nicméně řada závěrů fundovaně podložených je v jednotlivých kapitolách, z tohoto hlediska je práce velmi dobrá.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	1
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	1
Logická stavba práce	2
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	1
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	2
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	1
Jazyková a stylistická úroveň	1

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

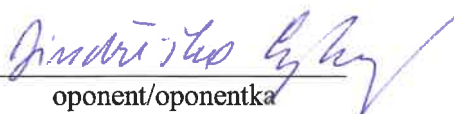
Jaký je vztah mezi právem na ochranu osobních údajů a střetem zájmů? Vyčetl jste ze zahraniční literatury nějaké principy, ve kterých situacích ochrana osobních údajů převažuje?

Existuje nějaká souhrnná statistika pro výzkum střetu zájmů? Je možno ji využít?

Opomněl jste souvislost střetu zájmů a nových technických řešení. Bylo by možno nějaké využít pro zvýšení transparentnosti?

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.
---	--------------	---

V Praze dne 27. 7. 2023

oponent/oponentka